

3. Деріга В. В. Політична корупція: визначення та особливості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Політологія*. 2009. Т. 110, вип. 97. С. 72–76.

4. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 11.09.2019).

Одержано 26.09.2019

УДК 343.35

Костянтин Євгенович ШЕВЕЛЕВ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального права

і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Упродовж 2012–2019 років Верховною Радою України ратифіковано низку міжнародно-правових актів з питань протидії корупції: Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією (1999 рік) і Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції (2003 рік). При цьому суттєвих змін та доповнень зазнали і законодавчі положення щодо відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, корупційних злочинів тощо.

Зокрема введено поняття публічних послуг, які відповідно до Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади від 15 лютого 2006 року N 90-р, становлять послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні.

Слідчо-судова практика, за останні роки, активно «взяла на озброєння» новації у законодавстві регулярно втілює їх у життя.

Так, ГУНП у Хмельницькій області у 2018 році було розпочато кримінальне провадження щодо дотримання чинного законодавства про оплату праці у діяльності одного з житлово-комунального підприємства (далі – Підприємство 1) за період з 01.01.2017 по 15.11.2018.

Під час досудового розслідування було встановлено, що в порушення в порушення вимог Закону України «Про оплату праці» та ст. 115 КЗпП України Підприємство має заборгованість з виплати

заробітної плати більш ніж за один місяць, станом на 15.11.2017 в сумі 617 489,67 грн.

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про оплату праці» оплата праці працівників здійснюється в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються підприємством після виконання зобов'язань щодо оплати праці.

Також, відповідно до ст. 24 Закону України «Про оплату праці», своєчасність та обсяги виплати заробітної плати працівникам не можуть бути поставлені в залежність від здійснення інших платежів та їх черговості, але в порушення вимог зазначеного вище Закону, службові особи Підприємство 1 мали реальну можливість виплатити заборгованість заходів до її погашення не вжили, а отримані грошові кошти використали не за цільовим призначенням, тобто не на виплату заробітної плати.

Дії службових осіб Підприємства 1 кваліфіковані за ч. 2 ст. 175, ч. 2 ст. 364 КК України – безпідставна невивплата заробітної плати працівникам підприємства більше ніж за один місяць, вчинена умисно, внаслідок нецільового використання коштів, призначених для її виплати, скоєна службовими особами Підприємства 1 шляхом зловживання своїм службовим становищем.

Зазначену кваліфікацію дій службових осіб Підприємства № 1 підтверджено обвинувальним вироком суду, яким останніх притягнуто до кримінальної відповідальності.

Водночас, зловживання службовим становищем найчастіше пов'язано з службовим підробленням.

Так у діяльності профільного відділення судово-психіатричної експертизи ОКПЛ (N області) виявлені порушення вимог чинного законодавства в частині включення до складу членів експертної комісії лікарів, що не мали відповідної кваліфікації та сертифікатів експертів, встановлені випадки втручання в експертну діяльність.

Саме, наказом головного лікаря, згідно «Порядком проведення судово-психіатричної експертизи» затвердженого наказом МОЗ України 08.05.2018 № 865 затверджено склад судово-психіатричних експертних комісій на 2018 рік, до комісій включені 7 осіб, 3 з яких прийняті на роботу після зазначеного наказу та сумісники.

У низці актів судово-психіатричної експертизи, замість підписів членів комісії лікарів судово-психіатричних експертів проставлені її підпис у вигляді їх прізвищ. Згідно висновком почеркознавчого дослідження НДЕКЦ у зазначених вище актах, підписи від імені членів комісії лікарів судово-психіатричних експертів виконані сторонніми особами.

Але, незважаючи на очевидні порушення при складанні актів судово-психіатричної експертизи, голова та заступник голови комісії, діючи умисно та у супереч інтересам служби зробили висновок про правомочність вказаних документів, затвердили їх своїми підписами та направили за призначенням.

Вироком суду, службових профільного відділення судово-психіатричної експертизи ОКПЛ (N області) визнано винними у скоєні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 364, ч. 1 ст. 366 КК України та притягнуто до кримінальної відповідальності.

Таким чином, із введенням у законодавство України міжнародних стандартів та новацій, значно розширено сферу вчинення корупційних правопорушень, як і коло осіб, які можуть виступати суб'єктами вказаної категорії злочинів.

Зазначені зміни у законодавстві, висвітлюють основні етапи генезису корупції, як соціально-правового явища, її типові ознаки, що сформувались у окремих країнах та регіонах, розкривають поняття корупції та корупційного злочину. На даний час законодавцем розкрито особливості елементів складу корупційних злочинів, що суттєво впливає на важелі у боротьбі із корупційними проявами.

Список бібліографічних посилань

1. Андрушко П. П., Сгрижевська А. А. Злочини у сфері службової діяльності: кримінально-правова характеристика : навч. посіб. Київ : Юрисконсульт, 2006. 342 с.

2. Щодо надання роз'яснення термінів, які застосовуються у Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : лист М-ва юстиції України від 18.12.2009 № 967-0-2-09-22 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v967-323-09> (дата звернення: 17.09.2019).

3. Титаренко О. О. Криміналізація пропозиції надання неправомірної вигоди в контексті нової антикорупційної політики // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 20–21 трав. 2011 р.) / Луганськ. держ. ун-т внутр. справ. Луганськ, 2011. С. 483–489.

Одержано 21.09.2019